

Sygn. akt: III AUa 453/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

SSA Mirosław Godlewski

Protokolant: sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2012 r. w Łodzi

sprawy **A. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o podleganie obowiązkowi ubezpieczenia i składki,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 20 grudnia 2011 r., sygn. akt: VIII U 487/11;

uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. i sprawę przekazuje organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt III AUa 453/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 lutego 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. określił należności A. C. z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych i na Fundusz Pracy za okres od stycznia 2000 r. do października 2002 r. na łączną kwotę 44.155,21 zł, w tym należność główna 17.905,21 zł oraz odsetki w wysokości 26.250 zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że A. C. prowadząc pozarolniczą działalność gospodarczą nie wykonała obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne i na Fundusz Pracy oraz nie złożyła wymaganych za okres do stycznia 2000 r. do października 2002 r. dokumentów rozliczeniowych. W związku z powyższym decyzją z dnia 14 kwietnia 2008 r. ustalono przebieg ubezpieczenia wnioskodawczyni z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, a następnie sporządzono dokumenty rozliczeniowe i wyrejestrujące z urzędu.

W odwołaniu od powyższej decyzji A. C. wniosła o jej uchylenie, podnosząc, iż we wskazanym przez ZUS okresie od stycznia 2000 r. do października 2002 r. nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej.

Decyzją z dnia 18 lutego 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. zmienił decyzję z dnia 14 kwietnia 2008 r. w części dotyczącej okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym, to jest ubezpieczeniu emerytalnemu,

ubezpieceniom rentowym i ubezpieczeniu wypadkowemu tylko co do okresu od 1-15 listopada 2002 r i stwierdził że A. C. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, to jest emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 października 2002 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż decyzją z dnia 14 kwietnia 2008 r. stwierdzono podleganie A. C. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 15 listopada 2002 r. W wyniku ponownej analizy zweryfikowano okres podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Na podstawie dokumentów zaewidencjonowanych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS ustalono, że od dnia 1 listopada 2002 r. przyznano A. C. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wobec tego wykonywanie w okresie od 1 do 15 listopada 2002 r. działalności gospodarczej nie stanowi tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, a jedynie do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.

W odwołaniu od powyższej decyzji A. C. wniosła o jej uchylenie i ustalenie, że jej zobowiązanie wobec ZUS nie istnieje.

Postanowieniem z dnia 11 października 2011 r. Sąd połączył sprawy z odwołania A. C. od decyzji z dnia 3 lutego 2011 r. i z dnia 18 lutego 2011 r. do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia i wyrokiem z dnia 20 grudnia 2011 r. w pkt 1 zmienił zaskarżoną decyzję dnia 18 lutego 2011 r. i ustalił, że A. C. nie podlega z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej ubezpieczeniom społecznym od 1 stycznia 2000 r do 31 października 2002r. a w pkt 2 zmienił decyzję z dnia 3 lutego 2011 r i ustalił, iż odwołująca się nie ma obowiązku uiszczenia składek na ubezpieczenia społeczne za w/w okres wraz z odsetkami.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. C. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą figurowała w ewidencji działalności gospodarczej Urzędu Miejskiego Ł. pod numerem (...) od 25 listopada 1996 r. Datę rozpoczęcia działalności określono na dzień 1 grudnia 1996 r. Jako miejsce wykonywania działalności wskazano Ł., ul. (...). P. (...), sklep, jako przedmiot działalności wskazano - handel detaliczny stacjonarny wyrobami tytoniowymi, warzywami i owocami, artykułami spożywczymi. Z ewidencji działalność gospodarcza została wykreślona 15 listopada 2002 r.

W ewidencji podatników Urzędu Skarbowego jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą figurowała od 8 czerwca 1998 r. do 15 listopada 2002 r.

Odwołująca się jest jednym ze współwłaścicieli nieruchomości (kamienicy) położonej w Ł. przy ul. (...) pozostającej w zarządzie sądowym M. G. – jej szwagierki .

W jednym ze znajdujących się w kamienicy lokali A. C. , w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, prowadziła sklep spożywczy. Zatrudniała jedną pracownicę w charakterze sprzedawcy - N. J.. Sama także pracowała w sklepie. Umowa o pracę z N. J. została rozwiązana z dniem 29 września 1999 r. za wypowiedzeniem dokonany przez pracodawcę z powodu likwidacji stanowiska pracy. W świadectwie pracy wydanym N. J. zaświadczone, że stosunek pracy został rozwiązany z powodu zmniejszenia zatrudnienia.

Po zwolnieniu pracownicy odwołująca się przez jeszcze około miesiąc czasu sama prowadziła sklep. Prowadzenie sklepu ostatecznie zakończyła z końcem 1999 r.

W grudniu 1999 r. lokal, w którym był prowadzona działalność, wynajęła S. M., który w ramach własnej działalności gospodarczej także otworzył tam sklep. Przejął od odwołującej się meble, półki. Towar odwołująca się zatrzymała dla siebie. S. M. wynajmował lokal przez trzy miesiące, potem sklep stał pusty. Od daty wynajęcia pomieszczenia sklepowego odwołująca się żadnej innej działalności gospodarczej nie prowadziła. Miała plany otwarcia z synem kawiarenki internetowej, których nie zrealizowała.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa z dnia 18 marca 2002 r. w sprawie II Ns 781/00/2 odwołująca się została pozbawiona prawa do używania i zobowiązana do wydania zarządcy sądowemu części nieruchomości

przy ul. (...), to jest lokalu mieszkalnego nr (...), pomieszczenia dawnej pralni, dwóch garaży i frontowego lokalu sklepowego, w którym prowadziła sklep.

Zgłoszenia odwołującej się do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od dnia 1 stycznia 1999 r. ZUS dokonano z urzędu w lipcu 2002 r. Z ubezpieczeń tych została wyrejestrowana z dniem 16 listopada 2002 r.

Decyzją z dnia 14 kwietnia 2008 r. ZUS ustalił, że A. C. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlega ubezpieczeniom społecznym, to jest ubezpieczeniu emerytalnemu, ubezpieczeniom rentowym i ubezpieczeniu wypadkowemu, w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 15 listopada 2002 r.

Od decyzji tej A. C. odwołania nie składała.

Dokumentów rozliczeniowych za okres od stycznia 1999 r. do listopada 2002r. nie złożyła. Od dnia 1 listopada 2002 r. przyznano odwołującej się prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Decyzją z dnia 23 lutego 2009 r. ZUS wymierzył odwołującej się składki z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za okres od stycznia 1999 r. do listopada 2002 r. na ubezpieczenia społeczne w kwocie 17.714,28 zł, na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 3.961,06 zł i na Fundusz Pracy w kwocie 1.271,28 zł. Jednocześnie zobowiązał do złożenia brakujących dokumentów rozliczeniowych za okres od stycznia 1999 r. do listopada 2002 r.

Od decyzji z dnia 23 lutego 2009 r. złożyła odwołanie wskazując, iż prowadzenie działalności gospodarczej zakończyła pod koniec 1999 r. Odwołanie od decyzji z dnia 23 lutego 2009 r. zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 17 marca 2010 r. w sprawie VIII U 1027/09. Odwołująca się nie stawiała się na żadnym terminie rozprawy, a wszystkie wezwania doręczone były w trybie awizo.

Decyzją z dnia 3 lutego 2011 r. ZUS określił należności odwołującej się z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych i na Fundusz Pracy za okres od stycznia 2000 r. do października 2002 r. na łączną kwotę 44.155,21 zł, w tym:

- na FUS należność główna 13.811,79 zł oraz odsetki w wysokości 20.261 zł;
- na FUZ należność główna 3.102,20 zł oraz odsetki w wysokości 4.536 zł;
- na FP należność główna 991,22 zł oraz odsetki w wysokości 1.453 zł; (decyzja k. 21-22 akt ZUS).

Decyzją z dnia 18 lutego 2011 r. ZUS zmienił decyzję z dnia 14 kwietnia 2008 r. w części dotyczącej okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym i stwierdził, że A. C. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, to jest emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 października 2002 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd uznał, iż roszczenie odwołującej się w świetle przepisów art./ 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585, ze zm.) zasługuje w przeważającej części na uwzględnienie. Zdaniem Sądu w oparciu o przeprowadzony dowód z zeznań świadków, odwołująca się skutecznie obaliła domniemanie prowadzenia działalności gospodarczej w związku ze zgłoszeniem jej do ewidencji tej działalności w okresie od 1 stycznia 200 r. do 31 października 2002 r.

Zdaniem Sądu ocena, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, a więc także czy zaistniała przerwa w jej prowadzeniu, należy do sfery ustaleń faktycznych. Istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza więc o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. W konsekwencji domniemywa się, że skoro nie

nastąpiło wykreślenie działalności gospodarczej z ewidencji, to działalność ta była faktycznie prowadzona i w związku z tym istniał obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne. Domniemanie to może być obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu, który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania.

Mając na uwadze treść przywołanych wyżej przepisów i rozważań prawnych, Sąd podkreślił w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, iż odwołująca się obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej formalnie podlegała w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 października 2002 r. Zdaniem Sądu Okręgowego, poczynione w sprawie ustalenia dają podstawę do twierdzenia, iż ubezpieczeniem tym wnioskodawczyni faktycznie podlegała tylko do 1999 r., gdyż od początku 2000 r. działalności gospodarczej faktycznie nie prowadziła.

Na okoliczność prowadzenia działalności przez wnioskodawczynię Sąd przesłuchał zgłoszonych przez nią świadków to jest: M. G. i K. G. - współwłaścicieli nieruchomości, w której sklep był prowadzony, N. J. - zatrudnioną przez wnioskodawczynię w prowadzonym przez nią sklepie w charakterze sprzedawcy oraz S. M., który od grudnia 1999 r. wynajmował od wnioskodawczyni pomieszczenie, w którym wcześniej sama prowadziła działalność. Na podstawie zeznań świadków i wnioskodawczyni Sąd ustalił, iż prowadzenie sklepu wnioskodawczyni ostatecznie zakończyła w grudniu 1999 r., to jest od daty wynajęcia pomieszczenia sklepowego S. M.. Od 2000r. A. C. nie podejmowała prowadzenia działalności gospodarczej w żadnej innej formie. Prowadzenia działalności gospodarczej zaprzestała definitywnie.

W świetle powyższego, uznając, iż w spornym okresie od stycznia 2000 r. do października 2002 r. odwołująca się nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej, a więc nie miała odpowiedniego statusu ubezpieczeniowego, nie zaistniały podstawy zdaniem Sądu, do wymierzenia i obciążenia jej koniecznością opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i na Fundusz Pracy.

Przeszkodą w takim stwierdzeniu, zdaniem Sądu Okręgowego, nie była wcześniejsza prawomocna decyzja ZUS z dnia 14 kwietnia 2008 r. ustalająca podleganie wnioskodawczyni ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 15 listopada 2002 r. Przede wszystkim dlatego, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzająca podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w spornych okresach ma charakter decyzji deklaratoryjnej, którą sąd powszechny nie jest związany. Nadto organ rentowy zmieniając skarżoną decyzją z dnia 18 lutego 2011 r. swoją wcześniejszą decyzję z dnia 14 kwietnia 2008 r. w części dotyczącej okresu podlegania A. C. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej otworzył drogę do badania zasadności ustalenia podlegania ubezpieczeniom z tego tytułu. Podobnie rzecz się ma w zakresie decyzji określającej wysokość należnych składek. Po pierwsze, wysokość składek jest nierozzerwalnie związana z okresem, za który mogą być naliczone, a zatem skoro sąd uprawniony jest do badania całego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym, wskazanego w zaskarżonej decyzji, to musi również zbadać wysokość naliczonych składek. Po drugie zaś, wbrew twierdzeniu organu rentowego, sama treść wydanych i zaskarżonych w sprawie decyzji, pozwala na badanie całego spornego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym, a nie tylko okresu od 1 - 15 listopada 2002 roku. Obie zaskarżone decyzje dotyczyły bowiem, zgodnie z ich treścią odpowiednio: okresu od stycznia 2000 roku do października 2002 roku i od stycznia 1999 roku do 31 października 2002 roku. Jeśli organ rentowy chciał jedynie zmienić okres podlegania ubezpieczeniom społecznym i zredukować wynikającą z tego wysokość składek, winien objąć decyzjami tylko okres od 1-15 listopada 2002 roku.

Zasadnicze znaczenie zdaniem Sądu ma okoliczność, iż decyzji organu rentowego, z 14 kwietnia 2008 roku, odwołująca się nigdy nie zaskarżyła, a zatem sąd miał prawo badać, przy okazji kolejnej decyzji, tak dotyczącej podlegania obowiązkowi ubezpieczenia jak i wymiaru składek, okoliczność faktycznego prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przez wnioskodawczynię. Sąd podkreślił w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, iż powaga rzecz osądzonej zachodzi jedynie w zakresie decyzji z dnia 23 lutego 2009 roku, w której sąd orzekł o prawidłowości wyliczonych składek. Wobec wydania nowej decyzji określającej wysokość składek za cały sporny okres i możliwość

merytorycznego badania faktu podlegania ubezpieczeniom społecznym, otwarta została droga do ponownej analizy wysokości należnych składek.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją organ rentowy wnosząc o jego zmianę i oddalenie odwołania, zarzucając naruszenie art 83 a ust 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym decyzje ostateczne Zakładu, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez Zakład uchylone, zmienione lub unieważnione, na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, w konsekwencji nie mogą być zmienione bezpośrednio przez Sąd w ramach rozpoznania odwołania od decyzji zmieniającej w zakresie w jakim pierwotna decyzja nie została zmieniona przez Zakład.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podał, iż konsekwencją decyzji z dnia 14 kwietnia 2008 roku było wydanie decyzji z dnia 3 lutego wymierzającej składki za okres od 1 stycznia 2000 roku do dnia 31 października 2002 roku.

Była to decyzja ostateczna. A zatem zgodnie z interpretacją powołanego przepisu art. 83 a ust. 2 ustawy systemowej zmiana decyzji należy wyłącznie do Zakładu.

W tym względzie organ skarżący powołał się na sądowe orzecznictwo administracyjne, w tym na postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2011 r. I OSK (...), który stwierdził iż wzruszenie w trybie nadzwyczajnym ostatecznych decyzji w sprawach ubezpieczeń społecznych należy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i realizowane jest na zasadach opisanych w k.p.a. LEX nr 965922 oraz na postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 października 2011 r. I OSK (...), gdzie stwierdzono, iż Sąd powszechny jest właściwy do rozpoznawania odwołań od decyzji wymienionych w art. 83a ust. 2 u.s.u.s., w tym decyzji wydawanych w postępowaniu nieważnościowym. LEX nr 984381.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Z analizy akt rentowych oraz ustalonego w niniejszej sprawie stanu faktycznego wynika, istnienie w zakresie określenia przez organ rentowy wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne dla A. C. za okres od 1 stycznia 2000 r. do 31 października 2002 r. powagi rzeczy osadzonej, prowadzącej do stwierdzenia nieważności postępowania w świetle art. 379 pkt. 3 kpc.

Zgodnie z tym przepisem nieważność postępowania zachodzi jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została wcześniej prawomocnie osądzona.

Natomiast nieważność postępowania jest brana przez Sąd II instancji z urzędu pod uwagę w świetle art. 378 § 1 kpc.

Zgodnie z treścią art. 366 kpc wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osadzonej tylko co do tego co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Tożsamość roszczeń zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego pozwala określić przedmiotową granicę powagi rzeczy osadzonej. Decyduje tu nie tylko tożsamość przedmiotu ale i tożsamość podstawy faktycznej (orzeczenie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 1968 r. II CZ 212 /68 OSPiKA 1969 nr 9 poz. 202) i z 9 kwietnia 1971 r. II CZ 59/71 OSNCP z 1971 r. nr 12 poz. 226) oraz postawy prawnej (orzeczenie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1967 r. I CR 570/66 OSPiKA 1967 r. nr 7-8 poz. 158).

W niniejszej sprawie analizie Sądu I instancji podlegały dwie zaskarżone decyzje, jedna z dnia 3 lutego 2011 r. dotycząca określenia wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odwołującej się z tytułu prowadzonej przez nią działalności gospodarczej a druga z dnia 18 lutego 2011 r. dotycząca ustalenia podlegania przez skarżącą takiemu ubezpieczeniu. Przy czym decyzja wymiarowa z 3 lutego 2011 r. zmieniła dotychczasowy okres wymiaru składek, stwierdzony prawomocną decyzją wymiarową z dnia 23 lutego 2009 r. oraz prawomocnym wyrokiem sądowym z dnia 17 marca 2010 r., pomijając w tym zakresie rok 1999 wcześniej już ustalony oraz okres od 1-15 listopada 2002 r.

Natomiast decyzja dotycząca ustalenia podlegania z 18 lutego 2011 r. zmieniła dotychczasową prawomocną decyzję z dnia 14 kwietnia 2008 r. dotyczącą ustalenia podlegania jedynie, co do czasokresu od 1-15 listopada 2002.

A zatem skutkiem tych obu decyzji jest stan na podstawie którego odwołująca się chociaż podlega ubezpieczeniom społecznym od 1 stycznia 1999r. to składki obowiązana jest zapłacić dopiero od stycznia 2000 r. i to do października 2002 r.

Natomiast obie te decyzje pozostają w sprzeczności z prawomocną decyzją wymiarową z dnia 23 lutego 2009 r., która dotyczyła wymiaru składek za okres 1 stycznia 1999 r. do listopada 2002 r. oraz wydanym na skutek odwołania skarżącej od tej decyzji, prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 17 marca 2010 r. w sprawie VIII U 1027/09, oddalającym odwołanie skarżącej od tej decyzji.

A zatem zarówno organ rentowy przy wydawaniu zaskarżonych obecnie decyzji, jak i Sąd I instancji pominęły zupełnie kwestie prawomocnego rozstrzygnięcia sądowego w zakresie wymiaru składek. Decyzja wymiarowa z dnia 23 lutego 2009 r była poprzedzona decyzją z dnia 14 kwietnia 2008 r ustalającą podleganie A. C. z tytułu prowadzonej działalności za cały okres od 1 stycznia 1999 r do 15 listopada 2002 r.

W tak ustalonym stanie prawnym organ rentowy nie skierował powyższego wyroku do wykonania ani nie wydał decyzji w wykonaniu tego wyroku a jedynie zaskarżonymi decyzjami wydanymi na korzyść skarżącej z urzędu, wyłączył ją z ubezpieczenia społecznego od 1-15 listopada 2002 r. a składki wymierzył od stycznia 2000 r., pomimo, iż ustalił, że skarżąca podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od 1 stycznia 1999 r.

Skarżąca nie wносиła o wznowienie postępowania w trybie art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej od prawomocnej wymiarowej decyzji z 23 lutego 2009 r. ani nie wносиła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem w trybie skargi o wznowienie w świetle art. 399 – art. 416 kpc i obie zaskarżone decyzje nie zostały wydane na skutek wznowienia postępowania przez organ rentowy z urzędu.

Powyższy stan faktyczny i prawny uległ komplikacji w wyniku rozstrzygnięcia sądowego w niniejszej sprawie, gdzie Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu wnikliwego postępowania dowodowego zmienił obie zaskarżone decyzje, ustalając, iż odwołująca się nie prowadziła działalności gospodarczej od stycznia 2000r., natomiast prowadziła ją do końca 1999 r. A zatem w okresie od 1 stycznia 2000 r. do 31 października 2002 r. nie podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu tej działalności i nie jest zobowiązana do zapłaty składek za ten okres wraz z odsetkami.

Zgodnie z w/w zasadami powagi rzeczy osadzonej należy uznać, iż w niniejszej sprawie organ rentowy zaskarżonymi decyzjami mógł jedynie ustalić, iż odwołująca się nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu działalności od 1- 15 listopada 2002 r. oraz powinien określić wymiar składki od 1 stycznia 1999 r. Obie zaskarżone decyzje podlegające kontroli sądowej są nieuzasadnione w świetle powołanych przepisów prawa i prowadzą obecnie do sytuacji, iż odwołująca się nie wie czy i za jaki okres ostatecznie powinna opłacić składki oraz traci z tytułu tego ubezpieczenia cały 1999 r.

Na marginesie należy wskazać, iż w niniejszej sprawie nie był przez żadną ze stron podniesiony zarzut przedawnienia należności z tytułu składek i takie roszczenie nie było przedmiotem ani decyzji ani oceny Sądu I instancji ,który to Sąd w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia stwierdził, iż odwołująca się w 1999 r. faktycznie podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Zaskarżonymi decyzjami organ rentowy pomiął i w wymiarze składek i w ustaleniu podlegania okres od 1-15 listopada 2002 r. z tego powodu, że odwołująca się miała od 1 listopada 2002 r. przyznane prawo do renty z tytułu niezdolności do racy.

Organ rentowy w uzasadnieniu decyzji z dnia 3 lutego 2011 r. nie wyjaśnił kwestii podstaw rezygnacji z wymierzenia składek na ubezpieczenia społeczne za 1999 r.

A zatem w niniejszej sprawie występuje tożsamość stron oraz przedmiotu rozstrzygnięcia jakim jest zarówno podleganie ubezpieczeniom społecznym w zakresie ustalonym prawomocną decyzją z dnia 14 kwietnia 2008 r. jak i wymiar składki na ubezpieczenie społeczne za cały sporny okres z ewentualnym wyłączeniem okresu od 1-15 listopada 2002 r., kiedy to skarżąca miała ustalone prawo do renty, który to okres i podlegania i wymiaru jest prawomocny a jedynie organ rentowy może obecnie nie dochodzić za ten krótki okres zapłaty składek.

Zaistniały stan rzeczy prowadzi zatem do konieczności uporządkowania stanu prawnego w niniejszej sprawie z usankcjonowaniem prawomocnego wyroku sądowego z dnia 17 marca 2010 r. Pozostawienie w obrocie prawnym zaskarżonych decyzji, jak to uczynił Sąd I instancji a dokonanie jedynie w ich zakresie zmiany prowadzi do ewidentnej sprzeczności z prawomocną decyzją dnia 23 lutego 2009 r i prawomocnym wyrokiem Sądu.

Nie można podzielić stanowiska Sądu I instancji, iż wobec wydania nowych zaskarżonych decyzji określających wysokość składek za cały sporny okres istnieje możliwość merytorycznego badania przez Sąd tych decyzji pomimo powagi rzeczy osądzonej, co do decyzji z 23 lutego 2008 . Uzasadnione jest stanowisko Sądu I instancji, iż zaskarżone decyzje organu rentowego podlegały merytorycznej kontroli sądu, jednak kontrola ta musi mieć na uwadze również inne prawomocne decyzje i wyroki zapadłe dotychczas w tej sprawie między tymi samymi stronami. A zatem kontrola merytoryczna Sadu nie może wystąpić w oderwaniu od dotychczas już ustalonego stanu prawnego między stronami.

A zatem Sąd I instancji dokonując merytorycznej kontroli obu decyzji powinien kontrolę tę ograniczyć jedynie do skróconego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym i wymiaru składek tj. wymiaru składek tylko za 1999 r. i od 1-15 listopada 2002 r. oraz podleganiu od 1-15 listopada 2002 r. a nie ustalać zasadę podlegania i wymiaru składek za okres od 1 stycznia 2000 r. do 30 października 2002 r. co do którego to okresu występuje powaga rzeczy osądzonej.

W rezultacie nie uwzględnienia powagi rzeczy osądzonej przez Sąd I instancji w stosunku do odwołującej się w obrocie prawnym zaistniałaby sytuacja wystąpienia dwóch sprzecznych ze sobą rozstrzygnięć sądowych, jednego określającego wymiar składki za cały sporny okres i związanego z tym uprzedniego określenia podlegania na podstawie prawomocnej w przeważającej części decyzji 14 kwietnia 2008 r. ubezpieczeniom społecznym za cały okres z wyłączeniem okresu od 1-15 listopada 2002 r. oraz rozstrzygnięcia zwalniającego odwołującą się z obowiązku zapłaty składek za przeważający okres od 1 stycznia 2000 r. do 30 października 2002 r. i z obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym w tym okresie.

A zatem podnoszone w apelacji przez organ rentowy zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd I instancji jedynie prawa materialnego – art. 83 a ust. 2 ustawy o systemie wobec w/w rozważań nie mają żadnego znaczenia dla stwierdzenia nieprawidłowości rozstrzygnięcia sądowego, który w niniejszej sprawie przede wszystkim powinien dostrzec wadliwość zaskarżonych decyzji i nie uwzględnić w przeważającej części odwołanie skarżącej.

Na marginesie należy wskazać, iż nie można podzielić stanowiska organu rentowego zaprezentowanego w apelacji, iż ostateczne decyzje organu rentowego a za taką organ rentowy uważa decyzje z dnia 14 kwietnia 2008 r. dotyczącą podlegania, od których nie zostało wniesione odwołanie do Sądu, mogą być jedynie uchylane, zmieniane lub unieważniane jedynie przez organ rentowy a nie Sąd.

Ponadto nie można podzielić stanowiska organu rentowego, iż konsekwencją decyzji 14 kwietnia 2008 r. była decyzja z 3 lutego 2011 r. dotycząca wymiaru. Organ rentowy zapomniał w tym względzie o prawomocnej decyzji wymiarowej z dnia 23 lutego 2009 r., która była wydana w konsekwencji decyzji z 14 kwietnia 2008 r.

A zatem wszelkie zarzuty organu rentowego dotyczące braku właściwości Sądu do badania i kontroli zaskarżonych decyzji są niezasadnione i nie mają żadnego wpływu na ocenę postępowania zarówno Sądu jak i organu rentowego niniejszej sprawie.

Natomiast w świetle wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r. w sprawie I UK 109/09, gdzie Sąd ten wyraził pogląd, iż na podstawie art. 83 ust. 1 i 2 ustawy systemowej, kontroli sądu powszechnego podlegają również

decyzje wydane na podstawie art. 83 a ust. 2 tej ustawy, gdyż nie są wymienione w art. 84 ust. 4, stanowisko organu rentowego zawarte w apelacji w zakresie interpretacji art. 83 a ust. 2 w/w ustawy jest nieuzasadnione.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy organ rentowy zatem rozważy celowość wydawania dalszych decyzji zarówno co do podlegania jak i wymiaru składek w szczególności za okres roku 1999 i co do okresu od 1-15 listopada (...) oraz rozważy czy przystępuje do wykonania prawomocnego wyroku sądowego z dnia 17 marca 2010 r., mając na uwadze wynik postępowania dowodowego przeprowadzonego w niniejszej sprawie, w celu przede wszystkim uporządkowania zaistniałego w sprawie przed tym organem stanu prawnego dotyczący wszelkich konsekwencji prawnych związanych z prowadzeniem przez skarżącą przedmiotowej działalności gospodarczej.

Jeżeli organ rentowy rozważy natomiast celowość wydania decyzji w wykonaniu prawomocnego już wyroku sądowego co do wymiaru składek oraz wcześniejszych prawomocnych decyzji, co do podlegania, to powinien w niej ustalić, za jaki okres odwołująca się i w jakiej wysokości ma zapłacić składki, co jest najważniejszą okolicznością w sprawie dla skarżącej, wobec dotychczasowych sprzecznych zaskarżonych decyzji z prawomocnym wyrokiem sądowym i otworzy w konsekwencji tryb odwoławczy od takiej decyzji dla skarżącej.

A zatem w niniejszej sprawie istniały powody do odrzucenia odwołania przez Sąd Okręgowy z powodu zaistnienia powagi rzeczy osadzonej na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 kpc, która stanowi jednocześnie przesłankę nieważności postępowania w świetle art. 379 pkt 3, którą Sąd II instancji zgodnie z treścią przepisu art. 378 § 2 kpc bierze pod uwagę z urzędu.

Z tych wszystkich względów orzeczono na podstawie art. 386 § 3 kpc w zw z art. 477^{14 a} kpc.